

פרשת נשא

מלכות ושלכות בעבודת ה'

דרי עבודה (הרוב נדון שמיני גולין)

לפעמים זריכה יותר קל להיות אחד בהפסדים המשיטיים, מאשר להיות מבני גרשון. כאשר מבני גרשון, אסב אני לא יכול להיות מלאך ואני לא שייך לעבודת המלאכים, אבל אני עושה את דבר האורז, ואני יודע שיש לי משהו. אבל מה קורה משאני לא מלאך ולא טבל – אני רק באמצע? אסב אני עוסק בעבודת הקודש, אבל לא מדברים עליה ולעילא, ואני מרגיש שאני בעצם לא עושה שום דבר. איפה אני נמדד?

משום כך מרגיש הפסוק: "נשא את ראש בני גרשון גם הם". משום שצריך לזכור את האמירה הללו, צריך להיות את אהבה ולומר להם "אתה חושב שהקדושים לקחו את כל השמנונים" – "נשא את ראש בני גרשון גם הם". זהו גם הצידוק היחיד לכך שהפרישה מתחילה ב"נשא את בני גרשון", ושהיא איננה מתחילה לנו שלפניה – רצו לתת כבוד לבני גרשון. במקום שוב להכניס אותם באמצע כמו הגרונ"ן?

מעבדי קהת יצרו נמצאים לפניכם ואחרים – גומלים להם עבוד ומתחילים את עבודתם.

הבעיה היא במקרה של בני גרשון. אדם מבני גרשון אינו במדרגה שהוא יכול פתאום להגיד: "אוי, להיות תבולין, ולעמוד ולקודש. מאידך, הוא כבר יצא מהגדר של האנשים הפשוטים, שהיו שולחם הם ללא תנעויות וללא יחידות. את העבודת של טעלות מעלה בני גרשון לא יכולים לעשות, וגם לא רוצים לעשות. את העבודה המשונה לא נותנים להם לעשות – והם יושבים באמצע ונקיעים בין הרברים. מה קורה לבן אדם שבאמצע? הוא לא יכול להיות כמו בן מרדכי, משום שאם הוא יעשה את זה, זה יאכל אותו ויחבוטו, וזהו עש זאת הוא לא נמצא באמת במדרגה של בן קהת.

פעמים רבות זו המצביות של אנשים, של מומלאי המקדש, יש להם מספיק סמכות ומספיק ראש בטביל לקבל את מאב הראש, ומצד שני, אין להם מספיק כוח במדי להחליט החלטות גדולות. בפרקי אבות (ד, טו) כתוב על אנשים כאלה: "אין מדינו לא משלוח הדישנים והף לא מייסווי הנדיקים". ייסווי הנדיקים – כי לצדיק יש סוג מסוים של ייסורים בשל היותו צדיק, ובאשר הוא צדיק – הנה לוקח את ייסוריו באהבה, כי שמחלים שהוא רשע, גם לו יש סוג מסוים של שקט. מה קורה למי שלא סגן ולא באגן אין לו לא ייסורים ולא שלוחה, או שיש לו גם ייסורים גם שלוחה. עומד בין אדם שאינו

הטוהר למה הוא מקבל את המכות שלו, וכשהוא נה הוא יודע שזאת לא מנוחה לחרבה זמן וישעיר מעט ייזו אותו שוב.

מה קורה עם כל אלו שיהם במדינה של בני גרשון? "נשא את ראש בני גרשון גם הם", זה לתת את המקום בטביל האנשים האלה, שאין להם לא שלוחה תייעים ולא ייסורי הנדיקים. היותו אימית לבן גרשון, יסראל, יכול להיות שלעולם יער לא תיפץ למחציה של נשאי ארון הברית, כי אהה לא שייך לבך. את המנוחה ומשלוח לשים את הקדים על חגבלה וללקח אחיז, גם זה לא יחיה לך. אז מה יהיה לך? תרע שעבודיתך היא תמיד גם פולחנה רדוימוהא, עבודת אהבה, וגם עבודת משה – לעבוד ולמשה, זהו מה שתעשה כל ימי חייך'. האנשים הללו מקבלים פרשה לפעמים, לכבודם, מה שלא מקבלים בני קהת ולא לבני מרדכי. מדיפז משום שהאנשים הללו סובלים משני הצדדים. הם סובלים מן' שהם רוצים לגדול ויש להם חשיבות במצרים הנדוילים, אבל אין להם את האפשרות להיות מודק זה ולממש את זה.

המחנה של בני גרשון שייכת למין האנושי בטלל. האדם יש ממפיק רעה בנפשו כשביל לרעה שיהא אינו מרצהה. יש לו יותר מדי גוף כבדי להיות מלאך ויותר מדי נשמה מדי להיות בהמה. עבודה של היותו תמים היא המצוי משלמות שלו, ובטלל זה הקב"ה לא מאמץ רק במלאכותיו. המלאכים באים לבי'ה לבני מדיהה האדם, האנשים לו' מבוני יתביך יוצה מישוה קדישה קת את טיבולו; משהו עיפסק הלשנה קת את גבוילאל; אהה רוצה מייסוה שיהיה יודעשיפ קת מייסוה שיהיה מלאכהה והם יעסקו במיודשי הליהיה.

עבודת בני גרשון. מבני גרשון, תחילת הפרשה שייכת לפרשה הקודמת: אהווי חלוקת הנדלים החלוקת הנחמות, מבניה חלוקת משפחות הלויים – כל משפחה וכשפחה במקום (במקום שיש לה. פרשה במדבר מסיימת בעבודת בני קהת ופרשה זאת מתחילה בנשאו עבודת בני גרשון ונמוות בני מרדכי.

תאמר עבודת בני גרשון הוא האוזה והמכות של תאמר עבודת המשפחה הלויים האחרות, בני קהת ובני מרדכי הפסוק (במדבר ד, טו) "נשא את ראש בני גרשון גם הם הם לבית אהרן למשפוחם" הוא יודת, במשט מילה בטילה, על המסוק, (שם שם, טו) מן הפרשה הקודמת: "נשא את ראש בני קהת מודק בני לוי למשפוחם לבית אהרן", וגם בבני מרדכי ונאמר (שם שם, טז) "למשפוחם לבית אהרן.

מדיה, אם מן, שמדובר במדיה אהוה, ומדיה גם שאף על פי שלפניה ישנה הורה על אהוה הנהיה בני הלויים מואפים מפרד; לבני קהת יש אהוה אתר של הבורה, לבני גרשון אהוה אהר, וגם לבני

מרדכי אהוה שיהוה. אך עדיין יש לסאבל, מדיה מבני גרשון מתחילה פרשה הדשנה לבני בני גרשון כולו גם מן שמאמר: "גם הם", מהו אהוה "גם"?

לבני קהת יש הבורה מדיה: "אהוה עבודת בני קהת באהה הועיה: קדיש הקודשים". בני קהת הם הלויים שממפסיקו בקודש הקודשים. ארון הברית, למשט מקדים בודדים, אינו משה מדי כהנים, אלא בני לויים – בני קהת. העבודת שלהם היא לשאת את מה שיש טביל, את מלו הקודש: המנוחה, השולח והמכה הקטנות. העבודת של בני קהת היה לא עבודה שהיועים מה, אלא עבודה בטובן של להעביר מורה של דברים. לשאה את ארון הברית בטלל, גם בדרך השבע, זה לא עניין של סמליות; קשה מאוד לראות איך נשאו את ארון הברית בפרט שהמנוחה זכוריהם לברכה אמרו (סוטה ה, א) שהמפורה הייתה בטובי שמה. טעניול לעשות עבודה כטובי שמה, אפילו בלי המדרים, צריך להשתמש במפורה אריה של הנה, ומשקלה גרין להיות הרבה יותר ממה. והן אמרו חז"ל (סוטה לז, א) שהארון היה נשאה את נשאוה. זה קורה ששייכת לעניין בעצמן, הלו שמיים את הארון לא מרים חטילה, הוא מרים דבר שלא נמצא בתוך העולם הזה. חז"ל אמרו (יומא כז, א) ש"עליהם ארון אינו מן השירה", משום שארון הברית נשאה חטיו בעולם הזה וחצי בעולם אחר. הוא נמצא בין הבורה והן היות. ולכן כל הסיפור של להיות נשאה הארון, נשאה השולחן, נשאה המנוחה, הוא עניין שמעמי לבנייהה הפיית.

עבודתם של בני קהת, אם כן, היא עבודת של אנשי המעלה. ואכן, משפחת בני קהת לא נשארה רק במבולות העבודת הזאת, מבני קהת יצאו הרבה אנשים גדולים. אהר משה הוא שמאל הגביה; מבני בניו של קודש, ששקול כגד משה אהרין: "משה ואהרין כההו ושמואל מקיאי שמי" (נחלים טו, ט). ולא רק שמואל; על אדם שמוח ספר תוליים יואה שהמפשה הזאה עשתה ערד דברים גדולים: "למנצח לבני קרה מלאכי" וכדו'. מעט הם סהבו את ארון הברית, וגם שיהם המסיקו למהה אהוה הם המשיכו להעמיד מריכס אנשים גדולים. האנשים האלה המשיכו להיות נשאי ארון הברית, אם לא באפשרות או ביחידות.

לימדת בני קהת, בני מרדכי הם סבילים ששנעמו הם אלה שגשאים את הקדישים, את המכות המסיים על המשכן. הם לוקחים את כל המנוחה את כל הבית – אבל את מלו הקדיש לא נותנים להם. מלו העולם יש אנשים שצריכים לעשות את העבודה השוטמה, לפעמים אפילו לעשות עבודת ספרות, הם יכולים להיות אנשים גדולים או אנשים קטנים, אבל, לפחות מנד מורים, קליהם נעומים והרבים. המנוחה הזאת, המשפחה תאשינהו עמדותו באמצע: זאת עמדה משפחה אנשים לבני ולמשא". בני קהת הם אנשים שעובדים במדיה רוחניים בני מדי, עבודתם היא אהבה לא עבודה אינטלקטואלית, אבל כהמה עומד בהן בית. אי לוקח פסיט, מסמר – מנהה אהה דבר. אז ומהשה ובהו הולך לבני מרדכי, החברים הדישים והחששים חולמים לבני קהת – וגם בני גרשון סודשים את על מה שנמצא באמצע: הם גרשים לאהה ולקפל על ימי דברים, את הנה, אהה חולמים.

אדם ויבנה את העולם כשחיים שומלים עמו ומסדרים את עבודתו
לפי סגולה וזרי על הפרה, והעולם הבא יבנה ויבנותו לא יבנה
לאלהים שום חוקים, וכן שבכמה האדם יש לשלוחם מה לעולם.
העולם הזה הקביל כדא אלו האדם רק כשמה קדושה, האלוקים חי
אולי אדם קדוש לפניו (כראשית דבר ה', ו'). אם תבליע את הברא
רק מין קוף מה ששומעו לו ונעלה הם היו אברים כשהו בענין
עליו שימא כדא לא מנעם דור בארץ, כדא אדם, שם אדם אדם בנות
לו נשמה שכל הזמן נאמר לו לשלוח מעלה הארץ שני עשית לו כפי
שכל הזמן נשך אחר למטה, וכפי אתה יצר מידה שבתולדות
שמה מין כדורה.

הקביל העולם כשחיים שומלים עמו ומסדרים את עבודתו
לפי סגולה וזרי על הפרה, והעולם הבא יבנה ויבנותו לא יבנה
לאלהים שום חוקים, וכן שבכמה האדם יש לשלוחם מה לעולם.
העולם הזה הקביל כדא אלו האדם רק כשמה קדושה, האלוקים חי
אולי אדם קדוש לפניו (כראשית דבר ה', ו'). אם תבליע את הברא
רק מין קוף מה ששומעו לו ונעלה הם היו אברים כשהו בענין
עליו שימא כדא לא מנעם דור בארץ, כדא אדם, שם אדם אדם בנות
לו נשמה שכל הזמן נאמר לו לשלוח מעלה הארץ שני עשית לו כפי
שכל הזמן נשך אחר למטה, וכפי אתה יצר מידה שבתולדות
שמה מין כדורה.

תלמוד בבבלי מסכת שבת דף טז עמוד ג

ואמר רבי יוחנן כן לוי: בשעה שנעלה מנחה למזבח אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש
ברוך הוא: רבונו של עולם, מה לילוד אישה ביננו? אמר להן: לקבל תורה בא. אמרו
לפני: תמודה גבוהה שגבוהה לך נשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא
העולם, אתה מבקש ליתנה לבישר ודם? מה אנוש כי תזכרנו ויגן אדם כי תפקדנו ה'
אדנינו מה אדיר שמך ככל הארץ אשר תבה הדרך על השמים! - אמר לו הקדוש ברוך
הוא למשה: החזור לתי תשובה! - אמר לפניו: רבונו של עולם, מתיירא אבי שמא
ישרפני בהבל שבפיך. - אמר לו: אחוז בכסא כבודי, וחזור לתי תשובה, שנאמר
מאתו פני כסא פרוש עליו עננו. ואמר רבי מנחם: מלמד שפירש שדי מזיו שכינתו ועננו
עליו. אמר לפניו: רבונו של עולם, תורה נאמרה נותן לי מה כתיב בה - אנכי ה' אלוהיך
אשר הוצאתיך מארץ מצרים. אמר להן: למצרים ירדתם, לפרעה השתעבדתם, תורה
למה תהא לכם? שוב מה כתיב בה - לא יזיה לך אלוהים אחרים, בין הגויים אתם
שרויין שעובדין (כש עמוד א) עבודה זרה? שוב מה כתיב בה - זכור את יום השבת
ליקדשו כלום אתם עושים מלאכה שאתם צריכין שבות? שוב מה כתיב בה - לא תשא,
משא ומתן יש ביניכם? שוב מה כתיב בה - כפי את אביך ואת אמך אב ואם יש לכם?
שוב מה כתיב בה לא תרצה לא תנאף לא תגנב, קנאה יש ביניכם, יצר הרע יש
ביניכם? מיזי תודו לו להתקדוש ברוך הוא, שנאמר ה' אדנינו מה אדיר שמך וגו' ואילו
תבה הדרך על השמים - לא כתיב. מיזי כל אחד ואחד נעשה לו אותה, ומסר לו דבר,
שנאמר עליו למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם, בשכר שקראוך אדם לקחת
מתנות. אף מלאך המות מסר לו דבר, שנאמר ויתן את הקמרת ויכפר על העם ואומר
יעמד בין המתים ובין החיים וגו', אי לאו דאמר ליה - מי הוא ידע?

"והארץ נתן לבני אדם" - הרב עמיטל (84-89)

א. אשורי אדם קשה פסוק

ברוך האתרון. כמה מתועבת הכורה הרחוק חדרו לעולם המערב. האדם
המורדני חי את חייו כמותו יב, ובהשפעת תורה מורחית החלו להטיף
לחיי שלווה, למדיניות, ויש שראו בכך אידאל של גאולת האדם -
היכולת להגיע לשלווה פנימית.
אני מסתייג עקרונות כגישות באלו. וראי שיש אנשים תחיים לעתים
כמתח מוסר, והם זקוקים לעזרה להורדה המתח, אולם לחפון את
השלווה לדרך חיים - זו גישה מוסעית ככמה בחינות. ראשית, גישה כזו
עלולה לעצור אדם השואף להתקדמות ולהתפתחות בחייו. ישנה טמירה
בין שאיפה לשלווה ובין אמביוזה חויבית, שהיא הכוח המניע
להתקדמות ולהתפתחות שנית, בשאיפה לשלווה פנימית יש משום
אנטיזה, שכן היא מלווה לעתים בהעלמות המצוקות והכרה ומצדקה.
אולם באופן מיוחד, אני מסתייג מגישה זו כשמדובר בעבודה ה'

הר"ל מפרשה ועושה מה שאינו מצורה ועושה.

המארים המוספות עם (ר"ה גדול):

נראה דהיינו כמנהג זמני שמצורה ועושה ערוך, לפי שדואג ומצטרף יחד פן יעבור, מני שאין מצוות שיש לו פת בסלון שאם ידעה ידע.

כלומר, ליעת המצוות גדולתו של המצורה ועושה וזה בכך שעשייתו מלוחה מדיבורה - האם הוא עושה כשורה, בניגוד למי שאינו מצווה, המקיים מתוך שלוחה, שגור אין הוא חייב לקיים את המצוות. יש אפוא ושיעור כדאי וזהו דוקא מתוך תחושה של מרחו. במקום אחר אומרת הגמרא (ברכות ט"א):

אֲשֶׁר אָנֹכִי מְשַׁדְּרָה פְּמִיד (משלי ב"ח, יד) - הווא בדברי תורה כתוב.

אדם שעוסק במורה חי המיד בחשש שמא לא למד כראוי. רש"י מפרש שתפוח הוא "שמן השתכח ממנו, שמתוך כך הוא מחזיר לשנתם תמורה". אך פסוק זה לא נאמר רק ביחס ללימוד תורה, אלא כהדרכה לדיים בכלל. הגמרא בגיטין (נה ע"ב) פותחת במסוק זה את הסיפור על קמצא ובר קמצא, ושם מתב רש"י: "ממחר - דואג לדארת הנולד שלא תארע תקלה בכך אם אעשה זאת". כלומר, על האדם תמיד לשקול את מעשיו לא רק על פי רגשותיו באותו רגע, אלא מתוך שיקול של ואיח הנולד. על יסוד זה כתב המסילת ישרים (פרק ט):

ואמנם צריך שיוע האדם כי לא למנחה הוא בעולם הזה, אלא לעמל וטורח. ולא יתג בעצמו אלא מנהג הפועלים העושים מלאכה אצל משכיריהם... וכדרך יוצאי העבא במערכותיהם, אשר אכילתם בחיפזון ושנתם עראי ועומדים תמיד מוכנים לעת קרב. ועל זה נאמר פי אָדָם לְעַמְל יִהְיֶה (איוב ה', ז).

מאדם מישראל נדרשת עבודה קשה כל ימי חייו, והמנוחה והשלוחה אינן הנרמזת להגשמת מטרותיו הרחגות. וכך אומרת הגמרא (ברכות פד ע"א):

תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, שנאמר וְלֹא־יָבוּ מִחוּל אֶל חֵל וְרָצָה אֶל אֱלֹהִים כְּצִדֹן (תהילים מ"ד, ה). רש"י במירושו לתורה (בראשית ל"ז, כ) אומר על פי המדרש:

ביקש יעקב לישב בשלוחה, קפץ עליו דגוח של יוסף. צדיקים מבקשים לישב בשלוחה, אומר הקב"ה: לא דיין לצדיקים מה שמתקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלוחה בעולם הזה? וביאר השפת אמת (פרשת וישב, תרל"ו):

בודאי יעקב לא רצה לישב בשלוחה עד שחזקן עצמו לגמרי ולא היה לו חשש מזה. אך רצון הקב"ה מאיש הישראלי, אשר יהיה כל ימיו ביגיעה לתוסף בעבודתו ית"ש, כי עדין התוספות אין לו שיעור. רק בעולם הבא, או רק מי שהגיע לתיקון שלם כיעקב אבינו, יכול לשארף לשלוחה. אולם בעולם הזה, השלוחה אינה עולה בקנה אחד עם עבודת ה'. בספר תהילים (ע"ג, יב) נאמר:

תָּהָה אֶלֶף לְשָׁעִים נִשְׁלָזִי עוֹלָם חֲשֹׁגוֹ חֵל.

אלו שנקראים "שֶׁלֶזִי עוֹלָם", נכללים יחד עם הרשעים, ודוקא משום שהם חיים בשלוחה וללא מתח כלל. אדם מישראל צריך שיהיה לו תמיד שאיפות להתקדמות ולהתפתחות, וני שאין לו שאיפות, נקרא רשע. וזהו משמעות דברי הגמרא בברכות (נה ע"ב):

כל הלין שמכא ימים בלא תלים נקרא רע, שנאמר נִשְׁלָזִי עוֹלָם חֲשֹׁגוֹ חֵל וְשָׁדָרָה (משלי י"ט, כ).

תולדם מיעג את שאיפות האדם להתפתחות. מי שעובדים עליו שבעה ימים בלא שאיפות - נקרא רע.

על המסקנה: יתקנה פנים שהוא נקבע לשופר גדול וקבא האקטיווים הארץיים
אשר והמדינות הארץיים (השפתו לה) קבא נקראש גירושלם
(ישעיהו כ"ד, יג), כתב ובה צדוק הכהן מלובלין (רש"י לילה, אהר לוח),
שיש המדל בין האקטיווים הארץיים ושור, וכ"כ המדינות הארץיים הארץיים:

וע"ז נאמר פנים שהוא גור האקטיווים הארץיים אשרי המדינות וגו' שהם
כי מיני השתקפות בדמיון: האי שמשקיע עצמו בהשתדלות תורה
במסקי שולם הזה, כגון לקבוצ ממון וכיוצא שאר הארות או דו"פה
שורה וכסודו או ניצוח וקנאה עד שלבו מוטורד שאי אפשר לו לזכור
את השם יחברך כלל, וזה נקרא 'אובדן' חס וחלילה, כאשר הוא
בתולית השיקוע. וזה ענין אשרי שהראש שלהם פנהר"ב שבלכל כל
העולם סולו בהשתדלות עצומה כל ימיו ולא לישב בטל כושן דמי.
והגם וזה צדק יתור ע"י שהוא כאובד לגמרי, מאחר שהוא שקוע
בהשתדלות ושרדות ולא ברמיזות של בטלה... אבל ביום הוא
שהוא היפך יום הזה יהיה שופר גדול המעורר גם אלה. ואלה יקרימו
למאן כי השיקוע שלהם מצד כח השתדלות וכאשר יתעוררו ויהפכו
כח השתדלותם להשתדל לדיון אחרי ה' מצד חריפות שלהם יקרימו
בניחאם.

עם כל הסכנה שיש בסך שתאדם האבד את זהותו מהוך ורישמו אחרי
נסקי העולם הזה, צדיק הוא נמצא במדרגת גבוהה יותר ממי ששקוע
במצלות:

ואח"כ פנתיים, והם העצמים השקועים בדמיונות של תורה ושל
שוא ושל הנל וזה ענין מצרים, שנקרא ענות הארץ (בראשית כ"ב,
ט), כי ענין ארץ הוא כח השתדלות, כענין קלף לשפח נשקד (קחלת
ח, ט) בעבודת האדמה, שזה עיקר עבודת דיגיית אדם בעולם הזה
מצד העולם הזה... וענות הארץ היינו גנות ענין הארץ שאין צריך
עבודה כי נילוס עולת וטשקה. מה שאין כן איי ארץ אשר ה' אליהם
דלש וגו' (ברכים י"א, יב) לקטר נשקים וגו' (שם, יא) ועדין עבודת
וחפלה ויחול לה' ואי אפשר להשקיע עצמו בשלוח כל כך. וזה עיקר
קדושת הארץ שלא להשקיע בדמיונות של שלוח דק ליוע שצריך
השתדלות ואדם לעהל יולד.

מידתה של ארץ מצרים היא העצלנות, המאפשרת לאדם לחיות בבטלה
ולהתפונס בלא מאמץ, בניגוד לארץ ישראל, המחנכת בטבעה
להשתדלות ולעמל. ה"נבחים הארץיים" וקוקים למאמץ גדול יותר
כדי לגאול אותם, דווקא משום שהם התרגלו לחי שלוח בלא מאמץ.

ספר מטילת ישרים פרק א

והנה שמו הקדוש ברוך הוא לאדם במקום שרבים בו המרחיקים אותו ממנו יתברך,
והם הם התאוות החמריות אשר אם ימשך אחריהן הנה הוא מתרחק וחולץ מן השוב
האמיתי, ונמצא שהוא מושג באמת בתוך המלחמה החזקה, כי כל עניני העולם בין
לשוב בין (למוטב) לרע הנה הם נסיונות לאדם, העושי מצד אחד והעושר מצד אחד
פענין שאמר שולמה (משלי ל'): פן אשוב וכחשתי ואמרת מי ה', ופן אורש ונבבתי
וכפ'. השלוח מצד אחד והישריין מצד אחד, עד שבמצאת המלחמה אליו פנים ואחור
ואם יהיה ליבן וייל ויבצח המלחמה מפל הצדדי, הוא יהיה האדם השלם אע"פ יזכר
לידיהן במוראיו ויבא מן המרחיקי הזה ויבאם במרחיקי לאור האור החיים. ופני
השעצור אע"פ כבש את יארו ותאורו ויגדלוק מן המרחיקים אותו מהטוב והעשיר
לידיהן מן, פן יעשי גוון ויבצח מן.